

Jan Veth portretteert Abraham Kuyper

De Bussumse kunstenaar Jan Veth (1864-1925) tekende en schilderde portretten. Portretten van gewone mensen zoals Louw, de tuinman of Jan Schaap, maar ook van belangrijke en beroemde mensen. De historicus Johan Huizinga vertelt over hoe het gekomen is dat Jan Veth Dr. Abraham Kuyper kon tekenen en schilderen.

“Veth zocht altijd naar modellen die hem belang inboezemden. Het was niet de tronie op zichzelf, die Veth najaagde. Het was de belang-

wekkende mensch, mits markant van gezicht, dien hij wilde afbeelden. Hij zocht dien overal, en met zekere voorliefde in het actieve of wetenschappelijke leven. Hij wilde werkers en doeners.

Toen de jonge schilder in den zomer van 1890 Dr. Abraham Kuyper trachtte te benaderen, was het niet louter de jachtlust zelf. De uitgever Kruyt (uitgever van De Standaard, het dagblad van Kuyper. KO) wilde een geëst portret van den grooten leider in den handel brengen, van wien nog geen goe-

de beeltenis bestond. Veth ging op een middag naar een meeting waar Kuyper sprak, maar... raakte zoo onder den indruk van diens welsprekendheid, dat hij geen schetsje maakte. Kuyper zou spoedig op reis gaan, en er bleef niets anders over, dan hem op zijn college in de Vrije Universiteit te bespieden. Doch dit ging niet zonder zijn toestemming. Veth trok de stoute schoenen aan, en schreef een diplomatieken brief, die niet alleen van een tekening, maar ook reeds van de begeerte gewaagt, hem te schilderen. Kuyper antwoordde hem op een briefkaart, dat hij na zijn zomerreis eens zien zou, ‘mits onder conditie, dat het oordeel of het geslaagd is, aan mij verblijve, en alleen wat slaagt, de wereld inga.’ Het werd 1892. Voor dat portret had Veth colleges in de Vrije Universiteit bijgewoond.

Namens zijn familie, die de lithografie de best geslaagde beelte-

Abraham Kuyper in 1897.

nis achtte die er van hem bestond, verzocht Kuyper in 1897 Veth, hem in olieverf te schilderen. De stoere kop was in dat najaar op Arti te zien. Het is een van die stukken welke zich voor goed in het geheugen prenten, sterk en vol geschilderd, opmerkelijk door de enge omraming, die het geweldige hoofd haast niet schijnt te kunnen bevatten.”

Klaas Oosterom

Meer over deze en andere Bussumse beeldende kunstenaars in het Bussums Historisch Tijdschrift van december 2017.

Bron: Leven en werk van Jan Veth. J. Huizinga. Haarlem 1927 H.D. Tjeenk Willink & Zoon.

Abraham Kuyper in 1892.